

Livreddende førstehjelp på klinikken

Pasienten i stolen tar seg plutselig til brystet. Sammenkrøket av smerte mister han bevisstheten. Du og dine kollegaer står et øyeblikk rådville; hva gjør dere nå?

– **A**t en pasient får et illebefinnende hører heldigvis med til sjeldenhetene, og nettopp derfor er det vanskelig å opparbeide seg rutine i hva man skal gjøre, sier Eva Edblad, spesialist i pedodonti ved Tannhelsetjenestens kompetansesenter for Nord-Norge (TkNN).

Hun har gjennom en årrekke vært engasjert i hvordan vi best tar vare på hverandre når en akutt situasjon oppstår, og er instruktør i førstehjelp og hjerte-lunge-redning, HLR. Målet med førstehjelp er naturligvis at pasienten overlever, men det er ikke likegyldig hvilken hjelp man gir. Sammen med Lars Spetz, sjefsoverlege på anestesivdelingen ved NÅL – Norra Älvsborgs Länssjukhus, har Edblad laget en bok med tittelen «Akut hjälp – råd vid insjuknande i samband med tandvård».

– Hvilken livskvalitet pasienten får i ettertid er ofte avhengig av om hjelpen er adekvat i forhold til det som rammer. Hvis noen besvimer, får hjerteinfarkt, slag, et epileptisk anfall eller en allergisk reaksjon – hva gjør vi, hvordan gjør vi, og hvordan er vi forberedt? Boken fungerer som en mal hvor man enkelt kan slå opp for direkte veiledning, og inneholder også en anbefaling om hvilke akuttmedisiner man kan ha på klinikken. Men det er viktig at man på forhånd er forberedt på at en slik situasjon kan oppstå, sier Edblad. Kurset er blant annet basert på innholdet i boken som kan bestilles på kurset.

Redder liv

Kurset varer i tre timer, og er først og fremst et klassisk livreddingskurs som gir veiledning i hvordan man opptrer hvis pasienten blir akutt syk under behandling. Det er tilrettelagt spesielt med tanke på tannklinikker og hvilke utfordringer tannhelsepersonell vil kunne støte på, hvis en pasient skulle få et illebefinnende.

– Jeg sier noe om hva som skjer i kroppens viktigste organer når vi blir akutt, livstruende syke, hvilke forandringer ved pasienten vi skal merke oss som et tegn på at noe er på gang, hvordan vi skiller mellom ulike årsaker og dermed kan gi korrekt førstehjelp, og hvilke medisiner man kan ha på klinikken, og hvordan man bruker dem. Og ikke minst hvordan man beholder roen; det er en betydelig påkjenning å stå i en slik situasjon, sier Edblad.

Ideen med kurset er at teorien som gjennomgås skal følges opp med praktiske øvelser tilbake på klinikken. HLR og blant annet Heimlichs manøver (ved pustestopp) blir vist på DVD.

– Det blir nyttig teori hvor de viktigste metodene blir illustrert på DVD. Poenget er at kurset skal kjennes praktisk klinisk; deltagerne skal gå derfra og ha med seg noe tilbake til arbeidsplassen som de kan bygge videre på, avslutter Edblad.

Tone Elise Eng Galåen